

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การดูแลรักษาพืช
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง สืบสานงานเกษตร
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การดูแลรักษาพืช
รายวิชา การงานอาชีพ รหัสวิชา ง ๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การดูแลรักษา เป็นการทำให้ต้นพืช ที่ปลูกเจริญเติบโต งอกงาม และให้ผลผลิตตามต้องการ ซึ่งมีการวิธีการดังนี้

๑. การรดน้ำ น้ำช่วยลำเลียงสารอาหารในดินให้แก่ต้นพืช

๑.๑. ต้นกล้า ควรต้องรดน้ำให้มาก ๆ ให้ดินจะชุ่มชื้น เพราะต้นกล้าเป็นพืชที่ยังโตไม่เต็มที่ รากของต้นกล้าดูดน้ำจากใต้ดินได้ไม่มาก ดังนั้นจึงต้องรักษาความชื้นในดินรอบ ๆ โคนพืชอยู่เสมอ

๑.๒. พืชที่ปลูกแนวตั้ง การปลูกพืชแบบแนวตั้ง หรือการปลูกพืชให้เป็นสวนริมรั้ว กำแพง ดินจะแห้งมาก ต้องรดน้ำให้มาก และรดน้ำทั้งเช้าและเย็นเป็นต้น

๑.๓. พืชที่ปลูกด้วยการเพาะเมล็ด ควรรดน้ำให้ความชุ่มชื้นกับดินและเมล็ดพืชที่ปลูกอยู่เสมอ เพราะหากว่าดินแห้งขาดน้ำ รากก็จะตายได้ง่าย ๆ ดังนั้นควรนำกระถางที่เพาะเมล็ดวางไว้ในน้ำเลยและรดน้ำทั้งเช้าและเย็นเป็นต้น

๑.๔. ผักและผลไม้ใกล้เก็บเกี่ยว ควรต้องรดน้ำต้นไม่ให้ชุ่มกว่าปกติ ในช่วงที่ใกล้จะเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยเฉพาะถ้าสังเกตเห็นต้นไม้ออกดอกสวยงาม ใกล้จะออกเป็นลูกอ่อน ๆ เพื่อเสริมให้ต้นไม้ออกดอกออกผลที่สวยงามมากขึ้น

๑.๕. ต้นไม้ในกระถาง สำหรับต้นไม้ที่ปลูกในกระถาง ก็ควรต้องรดน้ำให้มาก เนื่องจากดินในกระถางมีชั้นดินที่ตื้นกว่าพื้นดินธรรมดา ทำให้น้ำซึมหาย และแห้งเหือดได้เร็วกว่า รากต้นไม้ก็อาจจะดูดซึมน้ำได้ไม่เพียงพอ ยิ่งถ้าเข้าช่วงหน้าร้อน ก็ต้องรดน้ำมากขึ้นเป็น ๒ เท่า

นอกจากนี้การรดน้ำที่ถูกต้องควรรดในช่วงเช้า หมั่นรดน้ำต้นไม้ทุกวัน เพราะในตอนเช้าอากาศและความชื้นที่พอดีจะช่วยให้ต้นไม้รับน้ำได้เต็มที่มากขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้ดินมีความชื้นในระดับที่พอดีได้ตลอดทั้งวัน แต่ถ้าเลือกรดน้ำต้นไม้ในตอนเย็น แดดร้อนลมตก อากาศไม่ร้อนมากก็จริง แต่ก็เสี่ยงที่ความชื้นในดินจะมีมากเกินไป จนเปิดโอกาสให้เหล่าเชื้อรา และแบคทีเรียมากัดกินรากต้นไม้ตายได้

๒. การพรวนดิน ทำให้พืชได้รับสารอาหารสะดวกขึ้นเป็นการทำให้ดินร่วนซุย ระบายน้ำดีขึ้น ทั้งยังช่วยกำจัดวัชพืชอีกด้วย จึงควรมีการพรวนดินบ้างเป็นครั้งคราว โดยพรวนในขณะที่ดินแห้งพอสมควร และไม่ควรให้กระทบกระเทือนรากมาก

ประโยชน์ในการพรวนดิน

๑. ช่วยให้รากพืชมีอากาศหายใจ เนื่องจากสภาพของดินแต่ละแห่งแตกต่างกันการพรวนดินเป็นการทำให้ดินที่แน่นแข็งมีช่องว่าง และอากาศแทรกเข้าไปในเนื้อดิน
๒. ช่วยให้ดินสามารถดูดซับน้ำไว้ได้มากขึ้น
๓. ช่วยกำจัดวัชพืชทั้งที่เป็นต้นและเมล็ด เมื่อพรวนดินรากของวัชพืชถูกตัดขาดและถูกแดดเผาตายได้
๔. ช่วยลดการพังทลายของดินได้ โดยการพรวนดินเป็นก้อนโตๆจะทำให้มีช่องว่างเมื่อฝนตกการไหลของน้ำก็จะช้าเนื่องจากมีสิ่งกีดขวางการไหล
๕. ช่วยป้องกันไม่ให้น้ำในดินระเหยเร็วเกินไป เพราะการพรวนดินจะเป็นการตัดสายน้ำในดิน

๓. การใส่ปุ๋ย เป็นการให้อาหารแก่พืช และทำให้พืชเจริญเติบโตงอกงาม

หลักการใส่ปุ๋ย

๑. ชนิดของปุ๋ยที่ใช้ถูกต้อง
๒. ใช้ปุ๋ยในปริมาณที่เหมาะสม
๓. ใส่ปุ๋ยให้พืชขณะที่พืชต้องการ
๔. ใส่ปุ๋ยให้พืชตรงจุดที่พืชสามารถดึงดูดไปใช้ประโยชน์ได้ง่ายและเร็วที่สุด

ช่วงเวลาการใส่ปุ๋ย

๑. ช่วงแรกที่พืชเริ่มงอก และการเติบโตในระยะ ๓๐ - ๔๕ วันแรก พืชมักจะต้องการธาตุอาหารน้อยและช้า เพราะระยะนี้ระบบรากยังน้อย และต้นยังเล็กอยู่
๒. ช่วงที่สองมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เป็นระยะที่พืชต้องการธาตุอาหารเป็นจำนวนมาก สำหรับข้าวจะเป็นระยะที่กำลังแตกกอ และระยะที่กำลังสร้างตาดอก ถ้าเป็นข้าวโพด จะเป็นระยะที่มีอายุ ๔๕ - ๖๐ วัน ถ้าเป็นข้าวก็ระยะประมาณ ๓๐ วันก่อนออกดอก
๓. ช่วงสุดท้ายที่มีการเติบโตเต็มที่แล้ว และเป็นระยะสร้างเมล็ดหรือสร้างผล ความต้องการธาตุอาหารในระยะนี้ จะลดลงเรื่อยๆ จนกระทั่งฝักหรือเมล็ดแก่
๔. **การกำจัดวัชพืช** ทำได้โดยการถอนด้วยมือ เพื่อป้องกันไม่ให้วัชพืชแย่งอาหารพืช

๑. ดึงออกด้วยมือควรรดน้ำให้ดินเปียกชุ่มก่อนหรือรอหลังจากฝนหยุดตกแล้วถอนออก เพราะในขณะที่ดินชุ่มน้ำ ดินจะคลายตัวทำให้ถอนหญ้าออกทั้งรากได้ง่ายกว่าดินแห้ง ซึ่งมีโอกาสที่จะทำให้รากขาดง่ายมาก

๒. คลุมดินปิดแสง โดยหนังสือพิมพ์หรือม่านพลาสติกไว้ก่อน ๑ ชั้น แล้วค่อยโรยแกลบทับลงไปอีกชั้น วัชพืชเจริญเติบโตช้าหรือตายได้

๓. ฉีดพ่นน้ำส้มสายชู โดยเทน้ำส้มสายชูขวดสเปรย์ แล้วพ่นไปรอบ ๆ แปลงปลูกต้นไม้ บริเวณรอบนอกของสวน หรือฉีดลงบนวัชพืชโดยตรง จะช่วยป้องกันไม่ให้วัชพืชในดินเจริญเติบโตขึ้นมาแย่งอาหารพืช

๔. การเครื่องมือขุดโดยใช้มีด จอบ และเสียมเป็นวิธีทำลายวัชพืช และเป็นกรพรวนดินให้แก่พืชปลูกอีกด้วย

๕. การใช้เครื่องตัดหญ้าหรือกรรไกรตัดหญ้า เป็นการทำให้วัชพืชต้นเตี้ยลง ยอดใบถูกทำลาย

๖. การใช้ความร้อนหรือเผา

๗. การฉีดสารเคมีกำจัดวัชพืชเป็นวิธีการที่ใช้กันอย่างแพร่หลายและได้ผลดีมาก แต่ต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง

๕. การกำจัดแมลง ทำได้โดยการใช้มือจับแมลง หรือสารเคมีพ่นฉีดเพื่อป้องกันแมลงมากัดกินต้นพืช

๑. การเก็บ จับ หรือทำลาย

๒. การเผา

๓. การใช้ตาข่าย หรือกับดักจับแมลง

๔. การฉีดยาฆ่าแมลง